

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№10 (210) ЛІПЕНЬ 2016 ГОД

СВЯТА

"ПАШУМЕЦЬ" ШУМІЛІНЦЫ ЛЮБЯЦЬ

Пры пэўных абставінах маглі б і з танкамі – пашумець шумілінцы любяць. Балазе памеры плошчы перад будынкам раённай адміністрацыі дазваляюць эксперымэнтаваць з парадамі на любыя густы. 3 ліпеня асабліва не эксперымэнтавалі – абмежаваліся святочным шэсцем пад назовам «О, Радзіма, табою напоўнена сэрца да краю!..»

Праграма мерапрыемстваў, запланаваных на гэты дзень, зашкальвала сваёй насычанасцю. Акрамя мітынгу ды шэсця – выставы, праекты, конкурсы, атракцыёны, спаборніцтвы, аглядныя палёты на гелікоптэры, турніры, канцэрт, дыскатэка ды абяцаны салют увечары.

Святочны дзень распачаўся тэатралізаваным мітынгам на брацкіх могілках. Прафэсійныя вядоўцы, аркестар, запрошаныя, выступоўцы, вайскоўцы з аўтаматамі – усё як мае быць. Выступ старшыні раённага савету дэпутатаў Ірыны Новікавай быў даволі пафасным і не выходзіў за межы звыклых савецкіх штампаў. Лейтматыў прамовы спадарыні Новікавай: «Будзем у поўнай меры несьці адказнасць за будучыню раёну і краіны ў цэлым – і ўсё будзе добра».

Яна падкрэсліла важнасьць захавання памяці пра тых, хто ваяваў і аднаўляў гаспадарку пасьля вайны, і заклікала сённяшняе пакаленне захаваць заваяваны папярэднікамі мір ды перадаць праўду пра вайну моладзі. Заявіла, што незалежнасьць Беларусі сталася вынікам іхнай перамогі і напружанай працы. Згадала і «ўсенароднаабранага», і «пяты ўсебеларускі сход», і прапісныя ісціны, на ім агучаныя: «усё залежыць ад нас», «мэтанакіраванасьць народу здольная тварыць цуды».

Пакуль праходзіла гэтая афіцыйная частка мерапрыемства на мэмарыяльных могілках, народ бавіў часу розных месцах парку: хаваўся ад ліпеньскай спёкі пад шатамі ліпаў і ў ценю піціпавярховіка на супрацьлеглым ад парку баку вуліцы Кароткіна, шпацыраваў па «горадзе майстроў». Кожнага прывяла сюды свая асобная мэта ці інтарэс: хтосьці чакаў свайго зорнага часу, каб прайсьціся ў святочнай калёне, хтосьці, наадварот, прыйшоў паназіраць за сваім знаёмым, любімым дзіцем ці па новыя эмоцыі.

Пасля таго, як кіраўніцтва раёну заняло сваё месца ў людзкім натоўпе, насупраць помніка Леніну, на плошчу выйшлі апранутыя ў белыя строі барабаншчыцы – і шэсце пачалося. З песнямі, са скокамі альбо без іх шпацыравалі перад мясцовым жыхарствам прадстаўнікі прадпрыемстваў раёну, народныя калектывы, спартоўцы, выпускнікі-выдатнікі, маладыя сем'і з дзецьмі... Праехалі перад людзмі і навюткія камбайны ды трактары беларускай вытворчасці. Гелікопэр, які знянацку з'явіўся ў небе і адцягнуў на хвілінку ўвагу прысутных, зрабіўшы круг, прызямліўся на раённым стадыёне.

Як звычайна, уразілі дзеці. Уразілі сваёй таленавітасцю, здольнасьцямі, запалам, азартам. Сумна, але відаць марна сябе цешыць ілюзіямі – хутка ад іхных талентаў мала што застанецца ў нашым раёне. Перакруцяць іх на свой капыл тутэйшыя ідэолагі альбо напоўніцу скарыстаецца з іх суседняя дзяржава, куды зухаватыя шумілінцы зазвычай едуць па вышэйшыя заробкі ды больш заможнае жыццё.

Але пакуль рухаліся ў гэтым тэатралізаваным шэсьці мясцовыя людзі, не пакідала мяне прыкрае адчуванне – усё гэта ўжо было, але было куды як прасцей... Толькі Ленін тады быў бэтонны, а не мэталёвы, і ў гэткай калёне ішоў тады я, а не сённяшнія маладзёны. Праўда, кіраўніцтва раёну стаяла тады да правадыра ўсіх галадранцаў не тварам, а задніцай.

С. Горкі

СПОРТ

ЧЭМПІЁНКА ЕЎРОПЫ

Святлана Бараноўская з Шуміліна стала чэмпіёнкай Еўропы па вавінам в'ет во дао.

У Швейцарыі прайшоў чэмпіянат Еўропы па Вовін ўе ць дао, на якім наша зямлячка Святлана Бараноўская заваявала залаты медаль.

На чэмпіянаце выступалі нацыянальныя каманды з 14 еўрапейскіх краін. У камандным заліку нацыянальная зборная Беларусі заняла трэцяе месца, на рахунку беларускіх спартсменаў - чатыры залатыя, адзін сярэбраны і тры бронзавыя медалі.

Майстар спорту Святлана Бараноўская ў «паядынках» выступала ў вагавой катэгорыі да 67 кг. Святлана пераканаўча выйграла свае паядынкі і стала чэмпіёнкай Еўропы.

На рахунку ў Святланы Бараноўскай яшчэ і бронзавы медаль еўрапейскага першынства, якую яна разам з Кацярынай Сысоева з Магілёва заваявала ў парным комплексе з кароткім зброяй.

Алесь Прыбярэжны

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

АМЕРЫКАНСКАЯ ДАБРАЧЫННАСЦЬ ДЛЯ НАС

Шумілінскі раён прымае дапамогу ад амерыканцаў. Міжнароднае дабрачыннае грамадскае аб'яднанне "Сафія" з Амерыкі перадала мясцоваму тэрытарыяльнаму цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва грант, які пайшоў па сваім прызначэнні – купілі патрэбную мэблю і тэхналагічнае абсталяванне для аддзялення, дзе ў кругласутачным рэжыме знаходзяцца пажылыя грамадзяне і інваліды.

Па словах дырэктара тэрытарыяльнага цэнтра Валянціны Штуро, амерыканцы зрабілі нават больш, чым іх прасілі. У аддзяленні з'явіліся цэлых 6 ложкаў з асаблівымі матрацамі для ляжачых пацыентаў, 10 шафаў, 11 тумбачак. Закуплена і 16 камплектаў прасцін, а таксама неабходныя прадметы для кухні –каструлі, талеркі, кружкі, тэрмасы. У цэлым амерыканская дабрачыннасць склала значна важкую суму: на беларускія грошы гэта 70 мільёнаў рублёў.

Асабіста пераканацца ў запатрабаванасці набытых рэчаў у Шумілінскі раён прыехалі валанцёры «Сафіі» з ЗША Гэры і Кэйлін Джон і выканаўчы дырэктар аб'яднання Сяргей Зубовіч. І кожны казаў ім толькі "дзякуй".

Гэры (у мінулым працаваў мэнэджэрам у лабараторыі судова-медыцынскай экспертызы) і Кэйлін (у мінулым кухар) – пенсіянеры, у дабрачыннасці ўжо не першы год, так як, на іх думку, гэта справа ганаровая. Наведваючы тэрытарыяльны цэнтр, замежныя госці падкрэслілі, што ўся мэбля, усе рэчы, якія купленыя, павінны прыносіць карысць людзям.

Валанцёры расказалі, што знаходзяцца ў нас ужо 16-й месяц, таму спяшаюцца завяршыць справы і з'ехаць дадому, да семярых дзяцей (якія, вядома, ужо дарослыя) і 38-мі ўнукам. Аднак дадалі, каб беларусы чакалі іншых валанцёраў, якія прыедуць іх змяніць.

Дырэктар Шумілінскага тэрытарыяльнага цэнтра выказала інвестарам словы шчырай падзякі за тую дапамогу, якую яны аказалі раёну. У памяць аб беларуска-амерыканскім супрацоўніцтве і візіце ў рэгіён прадстаўнікі дабрачыннай арганізацыі атрымалі памятныя сувеніры.

Што тычыцца праектаў, якія былі рэалізаваны ў гэтым годзе ў краіне, то яны закранулі такія абласныя гарады, як Віцебск, Брэст, Гомель, Магілёў. Тут ажыццяўлялі праект па рэанімацыі нованароджаных: у радзільні прыязджалі медыкі з ЗША і праводзілі майстар-класы, перадавалі беларускім калегам вопыт выратавання жыцця тым дзецям, у якіх пры нараджэнні выяўляюцца розныя хваробы і парушэнні. У рамках рэалізацыі праекта ў многія радзільныя закупілі абсталяванне, якое павінна ратаваць жыцця дзяцей.

Крыніца фінансавання «Сафіі» – гуманітарная служба Царквы Ісуса Хрыста Святых апошніх дзён (мармоны). І тыя грошы, якія былі сабраныя, з'яўляюцца добраахвотнымі ахвяраваннямі людзей з усіх куткоў зямнога шара.

У. Амбросаў

КОНКУРС МАСТАЦТВАЎ

ШУМІЛІНЦЫ Ў МАГНІТАГОРСКУ

У суседняй Расейскай Федэрацыі ў горадзе Магнітагорску прайшоў IV Міжнародны конкурс мастацтваў «Залатая панарама». Адметна тое, што ў гэтым творчым спаборніцтве нямала перамог атрымалі навучэнцы Шумілінскай дзіцячай школы мастацтваў.

У намінацыі «салісты-вакалісты» дыпломы атрымалі выхаванцы Нэлі Жаваранкавай — Валерыя Шашкова (1 ступені) і Кіра Гуйдо (3 ступені), а таксама вучаніцы Алены Сініцкай Вераніка Юрчанка (1 ступені) і Дар'я Буева (3 ступені).

У намінацыі «Вакальны ансамбль» дыплом 2 ступені — у вакалістаў Алены Фёдаравай.

Дыплом 1 ступені ў намінацыі «Саліст-інструменталіст фартэпіяна» атрымала Аксана Шкляр, якую падрыхтавала Алена Новікава.

І яшчэ адна перамога: вучаніцы Таццяны Калеснікавай Дар'я Бабарэнь і Вікторыя Сцяпанава сталі дыпламантамі 3 ступені ў намінацыі «Дуэт фартэпіянны».

І гэта пры ўсім тым, што ў Магнітагорск ніхто не ездзіў, бо спаборніцтва праходзіла ў выглядзе відэа-конкурсу. Праўда, як расказалі выкладчыкі ДШМ, дзеці спачатку камплексавалі перад відэакамерай, але потым прызвычаіліся. Вядома ж, артысты

"Герой працы"

НАШЫ ЗАРОБКІ

АДЗІН З САМЫХ БЕДНЫХ РАЁНАЎ

Шумілінскі раён зноў апынуўся сярод сямі самых бедных рэгіёнаў краіны па заробках.

У 112 з 118 раёнаў заробак ніжэйшы за сярэдні па краіне. Шумілінскі таксама ў спісе аўтсайдэраў.

Паводле афіцыйнай статыстыкі, сярэдні заробак у Беларусі дасягнуў 718 рублёў, што адпавядала $369 па тагачасным курсе.

Гэта лічбы за травень 2016 года. Аднак абсалютная большасць работнікаў у рэгіёнах зарабляюць менш. У Беларусі 118 раёнаў (+Мінск як асобная адміністратыўная адзінка), і ў 112 з іх не дацягваюць да ўказаных лічбаў.

Топ-7 самых багатых рэгіёнаў

Салігорскі раён — 1110 рублёў

Мінскі раён — 866 рублёў

Полацкі раён + Наваполацк — 757 рублёў

Дзяржынскі раён — 753 рублі

Рэчыцкі раён — 745 рублёў

Гродзенскі раён + Гродна — 729 рублёў

Мазырскі раён — 701 рубель

Нагадаем, у Мінску сярэдні заробак у маі складаў 1007 рублёў.

Топ-7 самых бедных рэгіёнаў

Шаркаўшчыкі — 454 рублі

Лоеўскі — 463 рублі

Кармянскі — 465 рублёў

Брагінскі — 478 рублёў

Лёзненскі — 479 рублёў

Ушачскі — 480 рублёў

Шумілінскі — 481 рублёў

А. Прылуцкі

ГОД КУЛЬТУРЫ

ШУМІЛІНЦЫ НА «СЛАВЯНСКІМ БАЗАРЫ»

Шумілінскія барабаншчыцы былі ў першых радах тэатралізаванага парада-шэсця артыстаў фестывалю, які ад Плошчы Перамогі накіроўваўся да амфітэатра.

14 ліпеня Юбілейны XXV Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» адчыніў учора свае дзверы гасцям з усяго свету. У гэтыя дні Віцебск перапоўнены рознымі прадстаўленнямі і канцэртамі, шэсцямі і прэзентацыямі, конкурсамі і іншымі дзівосамі.

Шумілінцы таксама дапамагаюць ладзіць агульнае свята, накіравалі на гэты культурны базар свае лепшыя таленты. На "Славянскім базары" з першых дзён ужо пачалі працу самыя лепшыя калектывы Шумілінскага раённага цэнтра культуры, Шумілінскай дзіцячай школы мастацтваў, Дома рамёстваў, Обальскага ГДК, Обальскай дзіцячай школы мастацтваў.

Шумілінскі падворак «Кірмаш бульбашоў» сёлета размесціўся на вуліцы Талстога. 15 ліпеня на цэнтральнай сцэне плошчы Свабоды адбылася прэзентацыя брэнду «Кірмаш бульбашоў».

16-17 ліпеня (Палац чыгуначнікаў па вуліцы Някрасава і культурнага комплекса «Залатое кальцо «Дзвіна») прайшоў Міжнародны фестываль творчасці інвалідаў, у якім прымаў самы актыўны ўдзел Шумілінская арганізацыя ГА «Беларускае таварыства інвалідаў».

Свае вырабы прадставілі на «Славянскім базары» і майстры Шумілінскага дома рамёстваў — іх можна было ўбачыць ля фантана на плошчы Пушкіна.

Обальскі керамічны завод з выставай-продажам прадукцыі месціўся па вуліцы Чайкоўскага (каля культурнага комплексу «Залатое кальцо "Дзвіна"»).

А гандлёвы двор Шумілінскага райспажыўтаварыства, прымаў наведвальнікаў на вуліцы Калініна каля Дзвіны.

Алесь Прыбярэжны

СПОРТ

ЦЯЖКАЯ ПЕРАМОГА

26 чэрвеня пры +32 градуснай спёке ФК «Шуміліна перамог у Паставах мясцовы ФК „ПМЦ-Паставы" з лікам 1:0 і падняўся на другое месца ў групе «А»

У апошнюю суботу чэрвеня нашы футбалісты правялі чарговы матч чэмпіянату вобласці. 26 июня 2016, 12:00. Паставы. Гарадскі стадыён, каля сотні гледачоў.

Пры вельмі гарачым надвор'і гаспадары поля імкнуліся паказаць атакуючы футбол. І сапраўды, два пастаўскія нападаючыя небяспечна прабілі па нашым варотам, аднак галкіпер Аляксандр Маслюк справіўся з мячом у скачку.

У адказ спрацаваў востры выпад Міхаіла Шапавалава, які скончыўся голам Ігара Дашкевіча. Гэты адзіны гол у сярэдзіне першага тайма і вырашыў лёс сустрэчы — 1:0.

Алесь Прыбярэжны

ЭКАНОМІКА

СТРАТНЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ ПАБОЛЬШАЛА

Шумілінскі раён стаў адным з лідэраў па колькасці стратных прадпрыемстваў. Нацыянальны статыстычны камітэт прадставіў дадзеныя аб сацыяльна-эканамічным развіцці раёнаў Беларусі за першыя пяць месяцаў 2016 года.

Паафіцыйныхдадзеныхсярод даследаваных арганізацый колькасць стратных на Шуміліншчыне за пяць месяцаў гэтага года склала 63,2%. Пры гэтым у мінулым годзе ў Шумілінскім раёне колькасць стратных арганізацый на гэты перыяд быў яшчэ 36,8%.

Гэта адзін з самых высокіх паказчыкаў на Віцебшчыне і значна вышэй, чым сярэдне абласной паказчык - горш сітуацыя толькі ў Гарадоцкім раёне - 70%. Так, у Віцебскай вобласці за мінулы год колькасць стратных арганізацый вырасла з 26,0% да 32,3% у гэтым годзе.

Пры гэтым у суседнім Віцебскім раёне колькасць стратных арганізацый паменшылася з 32% да 28%, у Полацкім - павялічылася нязначна з 26,9% да 32,1%, у Бешанковіцкім з 5% да 30% ...

Стратная дзейнасць арганізацый Шумілінскага раёна звязана ў значнай меры з тым, што яны маюць вялікі рост пратэрмінаванай крэдыторскай запазычанасці за апошні год: з 238 млрд. рублёў да 371 млрд. рублёў. А вось прамыя замежныя інвестыцыі ў раён зменшыліся проста катастрафічна: з 187,1 тыс. долараў да 36 тысяч долараў.

Ян Вайтовіч

ВАЙСКОВАЯ СЛУЖБА

АДМАЎЛЯЮЦЦА АД ПРЫЗЫВУ

У Дабеі на выязным пасяджэнні суда быў прыцягнуты да крымінальнай адказнасці малады хлопец за ухіленне ад вайсковай службы.

У Беларусі па-ранейшаму існуе прызыў юнакоў у войска на тэрміновую службу. Больш таго, за парушэнні мерапрыемстваў, якія праводзяць афіцыйныя ўлады па арганізацыі прызыву, прадугледжана адміністратыўная і крымінальная адказнасць. Прасцей кажучы, з ухіліста можна ператварыцца ў крымінальніка.

Аднак нягледзячы на суровыя законы, шумілінская моладзь не праяўляе асаблівага інтарэсу да вайсковай службы. Нямала і такіх, якія знаходзяцца ў "бягах ад ваенкамата".

Так, начальнік адасобленай групы Шумілінскага раёна аб'яднанага ваеннага камісарыяту Бешанковіцкага і Шумілінскага раёнаў Андрэй Собін распавёў, што на сённяшні дзень такіх у нашым раёне налічваецца аж 25 маладых людзей.

Прычым гэты кантынгент шумілінскіх хлопцаў стараецца знаходзіцца за межамі Беларусі.

Многія там працуюць, да прыкладу ў суседняй Расіі, некаторыя знайшлі за мяжой і пастаяннае месца жыхарства.

І тым не менш, гэты статус ніяк не пазбаўляе іх ад ваенных абавязкаў, а толькі толькі пагаршае становішча. Аднак у сваю чаргу, хлопцы "не здаюць пазіцыі" трымаюцца да апошняга, упарта не жадаючы паслужыць Бацькаўшчыне. Пры гэтым яны ўпэўнены, што чамусьці падчас знаходжанная ў Расеі іх шукаць не будуць. Маўляў, позвы з ваенкамата не атрымліваў, пра мяне забыліся.

Але за ўхілістамі "паляванне" не спыняецца. Апроч таго, пасля адміністрацыйнага або нават крымінальнага пакарання ў войска ўсё роўна забяруць.

Менавіта таму нядаўна ў Дабеі прайшло выязное пасяджэнне суда, на якім разглядалася справа прызыўніка. Хлопец што па няўважлівых прычынах не з'яўляўся на мерапрыемствы па прызыву. Суд прыцягнуў (справу разглядала суддзя Шумілінскага раёна Кацярына Унуковіч) хлопца да крымінальнай адказнасці. Малады чалавек павінен выплаціць штраф у 70 базавых велічынь.

Ян Вайтовіч

ЗДАРЭННІ

ТРАГІЧНЫ ВЫПАДАК НА ВАДЗЕ

Студэнтка ветэрынарнай акадэміі і васьмігадовы хлопчык патанулі ў Шумілінскім раёне на Заходняй Дзвіне каля вёскі Бондарава.

Гарачае надвор'е нярэдка мае вельмі сумныя наступствы.

Трагедыя на вадзе са смяротным зыходам адбылася 20 чэрвеня ў Шумілінскім раёне. 21-гадовая студэнтка Віцебскайдзяржаўнайакадэміі ветэрынарнай медыцыны купалася з пляменнікамі, 8-гадовым і 13-гадовым хлопчыкамі. Малодшага дзіцяці стала выносіць цягам ў надзіманым выратавальным крузе.

Дзяўчына паспрабавала выратаваць пляменніка, але захлынулася. Старэйшы хлопчык выцягнуў цётку на бераг і паспрабаваў ёй аказаць першую медыцынскую дапамогу. Але студэнтка і 8-гадовае дзіця загінулі.

Сяржук Крупскі

ДУШЫЎ ЖОНКУ

Адной жыхарцы з Шуміліна муж пагражаў забойствам. Падчас чарговага дэбошу ён схапіў жонку за шыю і цісную, пакуль жанчына не страціла прытомнасць.

Пафакту пагрозы забойствам супраць мужчыны ўзбуджана крымінальная справа. Цяпер яму пагражаюць грамадскія работы або штраф, або папраўчыя работы на адзін год, або арышт, або абмежаванне волі да двух гадоў, або пазбаўленне волі на той жа тэрмін.

НЯМЕЦКІ ФАЎСТПАТРОН

У весцы Дабея разбіралі нежылую хату і знайшлі зброю.

Пры разборцы хаты на гарышчы быў знойдзены фаўстпатрон (нямецкая ўстаноўка для знішчэння танкаў) часоў Другой Сусветнай вайны.

Фаўстпатрон быў абясшкоджаны і знішчаны.

Паводле інфармацыі МУС

СТЫХІЯ

ШКВАЛЬНЫ ВЕЦЕР НАНЁС ШКОДЫ

Ураган абрынуўся на рэгіёны вобласці, шквальны вецер пакінуў разбурэння і ў Шумілінскім раёне.

13 ліпеня ў выніку парывістага ветру, які прайшоў па тэрыторыі Віцебскай вобласці былі пашкоджаны дахі каля 30 жылых дамоў у Віцебскім, Шумілінскім, Талачынскім і Дубровенскім раёнах і Оршы, а таксама дахаў Дубровенскай цэнтральнай раённай бальніцы, гаворыцца ў паведамленні МНС.

На фоне разбурэнняў у другіх рэгіёнах вобласці сітуацыя ў Шумілінскім раёне не выглядае такой драматычнай. І тым не менней, паводле супрацоўніка райаддзела МНС Дзмітрыя Пятрова, у вёсцы Чарнецкія ўпала бяроза, якая пашкодзіла франтон і абліцоўванне бліжняга дома. У аграгарадку Амбросавічы пацярпелі дзве фермы.

Па дадзеных РУП «Віцебскэнерга» у перыяд узмацнення ветру на тэрыторыі Віцебскай вобласці адбылася аварыйныя адключэння ў Бешанковіцкім, Віцебскім раёне 9 ліній электраперадачы, 123 трансфарматарныя падстанцыі, 52 населеных пунктаў і адна ферма. Для аднаўлення аварыйных адключэнняў былі задзейнічаны 37 брыгад РУП «Віцебскэнерга» – усяго 40 адзінак тэхнікі і 142 працаўніка.

Адсяленне жыхароў з дамоў, якія пацярпелі з прычыны праходжання парывістага ветру, не праводзілася. Таксама ў арганізацыях падрыхтаваны да выкарыстання 159 рэзервовых аўтаномных крыніц электразабеспячэння.

Работы па расчыстцы асноўных дарог ад заваленых дрэў былі завершаны за два дні.

Сяржук Крупскі

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым–зрабіцебясплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Світанак", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/svitanak.html для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

БЕЛАРУСКАЯ ЦЫТАДЭЛЬ

Палітыка — механізм прымусу эліты да адказнасці. Сам факт наяўнасці ў Беларусі адзінага палітыка азначае безадказнасць тых, хто надзелены правам прымаць рашэнні.

Сацыёлаг Лявада-Цэнтра Барыс Дубін яшчэ ў 2006 годзе напісаў, што задача дзяржаўнага тэлебачання — гэта спрашчэнне структуры грамадства, падаўленне разнастайнасці, выцясненне іншых, адрозных ад прапагандаваных тэлебачаннем мадэляў паводзінаў і грамадска-палітычнай думкі.

"Прастата — тая ж дурата", — кажа прымаўка. Прасцяк — гэта чалавек, які не ўсведамляе свае жыццёвыя інтарэсы і каштоўнасці. Такім чынам, яму можна навязаць чужыя. Напрыклад, інтарэсы і каштоўнасці ўлады.

На прастаце як на падмурку стаіць так званая беларуская мадэль. «Усё ў простым, — растлумачыў дэлегатам Пятага Усебеларускага народнага сходу (5УНС) адзіны палітык (АП). — Інавацыі, IT-тэхналогіі, прыватызацыя і іншае, усё гэта зразумела, мы ўжо гэта асвоілі. Але ўсё, і наша жыццё таксама, у простым — трэба распранацца і працаваць да сёмага поту!»

Як тут ні прыгадаць тэзу прапаршчыка з савецкага анекдота: «Чаго тут думаць, трэсці трэба!»

Свет на парозе чацвёртай тэхналагічнай рэвалюцыі, а беларусам прапануецца сустрэць яе голымі і потнымі.

На думку АП, так будзе прасцей сканцэнтравацца на ключавых прыярытэтах — інвестыцыях, занятасці, экспарце, інфарматызацыі і моладзі.

Просты чалавек тэксты дакладаў на Усебеларускім народным сходзе з алоўкам у руках не вывучае, а на слых нават спецыялісту не так проста адчуць нюансы. Звернемся, напрыклад, да разбаг АП аб інвестыцыях. Асноўная навацыя інвестыцыйнай палітыкі будзе палягаць... у сумленным і адкрытым ільготным крэдытаванні ўсіх новых праектаў і праграм.

Але калі гэта так, няўжо ўсе папярэднія пяцігодкі льготнае крэдытаванне ажыццяўлялася несумленна? Ці варта пасля гэтага здзіўляцца шматмільярдным стратам як адзінаму выніку інвестыцыйнай дзейнасці чыноўнікаў.

Падобным чынам і выбудаваная «праграма развіцця, а не застою; праграма будучыні, а не мінуўшчыны; праграма дзеянняў, а не чаканняў».

Прыклад. Важным напрамкам рэгіянальнага развіцця стане стварэнне навукова-тэхналагічных паркаў у якасці пляцовак для арганізацыі вытворчасцей, заснаваных на тэхналогіях V і VI тэхналагічных укладаў.

Прадэкларавайшы такую амбітную задачу, АП пералічыў асноўныя рэгіянальныя аб'екты будучых капітальных укладанняў. У Брэсцкай вобласці — гэта горна-абагачальны камбінат на базе радовішча «Сітніцкае» і лесапільная вытворчасць у «Івацэвічдрэве»; у Віцебскай вобласці — рэканструкцыя «Нафтана» і Аршанскага льнокамбіната. Прыкладна такі ж узровень «пляцовак» для арганізацыі высокатэхналагічных вытворчасцяў і ў астатніх абласцях.

Жанр «Азбукі паліталогіі» прымушае мяне звярнуцца па дапамогу да Вікіпедыі.

V тэхналагічны ўклад абапіраецца на дасягненні ў галіне мікраэлектронікі, інфарматыкі, біятэхналогіі, геннай інжынерыі, новых відаў энергіі, матэрыялаў, асваення касмічнай прасторы, спадарожнікавай сувязі. У аснове VI тэхналагічнага ўкладу ляжыць канвергенцыя нана, бія, інфа і кагнітыўных тэхналогій.

Прызнаюся, зразумець, якім чынам камбінацыя вышэйпералічаных тэхналогій ужо ў бліжэйшыя пяць гадоў будзе ўкаранёная на Аршанскім ільнокамбінаце, я не здольны. Але гэта выключна мая праблема. Магчыма, таму ў мяне і не было нават найменшага шанцу апынуцца сярод дэлегатаў 5УНС.

Малако без каровы

Далейшы аналіз 5УНС немагчымы без тэарэтычнага адступлення.

Усе сістэмы праўлення дзеляцца на два тыпы: прадстаўнічыя (дэмакратычныя) і аўтакратычныя. Што тычыцца гібрыдных сістэм, дык аднясенне іх да трэцяга тыпу я лічу неправамерным, бо дэмакратычныя інстытуты яны выкарыстоўваюць у якасці шырмы для прыкрыцця свайго аўтакратычнага зместу, і не больш за тое.

У аснове першага тыпу праўлення ляжаць дагаворныя адносіны паміж дзяржавай і грамадзянамі, у аснове другога — адносіны самадзержац-падданыя.

5УНС быў створаны ў адпаведнасці з артыкулам 37 Канстытуцыі РБ (указ №164 ад 3 мая 2016 г.). Гэты артыкул прадугледжвае права грамадзян удзельнічаць у вырашэнні дзяржаўных спраў як непасрэдна, так і праз свабодна выбраных прадстаўнікоў. Непасрэдны ўдзел «забяспечваецца правядзеннем рэферэндумаў, абмеркаваннем праектаў законаў і пытанняў рэспубліканскага і мясцовага значэння».

Спасылку на закон мы знаходзім і ў дакладзе АП: «Разам мы павінны прыняць рашэнне па самых важных пытаннях развіцця беларускай дзяржавы і грамадства. Такое права нам дадзенае законам аб рэспубліканскіх і мясцовых сходах».

Адкрываем закон. У адпаведнасці з артыкулам 6, удзельнікі сходаў маюць права абмяркоўваць, уносіць прапановы, прымаць рашэнні і звяртацца з прапановамі ў дзяржаўныя органы. Пры гэтым «зварот рэспубліканскіх і мясцовых сходаў разглядаецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам аб зваротах грамадзян і юрыдычных асобаў».

А цяпер адкрыем рэзалюцыю 5УНС, прынятую аднагалосна 23 чэрвеня. У пункце 3 чытаем: «Даручыць дзяржаўным органам...»

На мове АП гэта называецца «прамым народаўладдзем». І не важна, што такога ўзроўню «шчырасці» Канстытуцыя не прадугледжвае. Але якое дачыненне гэта мае да жадання дэлегатаў 5УНС «па прыярытэтных для краіны напрамках <...> праз дзесяць гадоў увайсці ў лік краін-лідараў»?

Для пачатку варта правесці мяжу паміж вынаходніцтвам і інавацыяй. Вынаходніцтва — рашэнне тэхнічнай задачы. Інавацыя — стварэнне камерцыйна паспяховага прадукту на аснове вынаходніцтва. Краіны, няздольныя да інавацый, не змогуць знайсці свайго месца ў чацвёртай тэхналагічнай рэвалюцыі. Расія, на думку Грэхэмам, — адна з такіх краін. Таму не варта здзіўляцца, што Швейцарыя з насельніцтвам 7,5 мільёна чалавек экспартуе ў год у 4 разы больш высокатэхналагічных прадуктаў, чым Расія.

Без права на карэкціроўку

«Галоўная мэта — рост дабрабыту і паляпшэнне ўмоў жыцця насельніцтва на аснове ўдасканалення сацыяльна-эканамічных адносін, інавацыйнага развіцця і павышэння

(працяг на стар. 4)

ДЭНАМІНАЦЫЯ

ЧАМУ БЕЛАРУСЬ І ЗІМБАБВЭ — САМЫЯ НЕСТАБІЛЬНЫЯ КРАІНЫ

Вы ведаеце, якія самыя нестабільныя краіны ў сьвеце? Не сьпяшайцеся з адказам. Усё залежыць ад крытэрыю, паводле якога вымяраецца гэтая зьява. Калі яе ацэньваць у залежнасьці ад таго, як доўга адзін чалавек кіруе дзяржавай, то самыя стабільныя краіны — гэта Беларусь і Зімбабве. У Беларусі ўжо 22 гады нязьменна на пасадзе прэзыдэнта знаходзіцца Аляксандр Лукашэнка. У Зімбабвэ дыктатар Робэрт Мугабэ кіруе краінай ужо 36 гадоў!

Але вось калі узяць за крытэрый стабільнасьці эканамічныя, найперш, фінансавыя паказьнікі, то вымалёўваецца зусім іншая карціна. Маецца на ўвазе стабільнасьць абменнага курсу нацыянальнай валюты, нязьменнасьць цэнаў, адсутнасьць дэвальвацыі. То бок, тое, з чым людзі у звычайным жыцьці сутыкаюцца кожны дзень.

Дык вось якраз па гэтых крытэрыях Беларусь і Зімбабве — самыя нестабільныя краіны ў сьвеце. Бо за апошнія 22 гады толькі ў дзьвюх гэтых краінах адбыліся тры дэнамінацыі. Гэта значыць, што гэтыя дзяржавы зьяўляюцца ўсясьветнымі лідэрамі па інфляцыі. Бо дэнамінацыя патрэбна тады, калі інфляцыя і дэвальвацыя набываюць вялізныя маштабы. Нагадаю, што толькі за 2009-2015 гады дэвальвацыя беларускага рубля склала каля 700%.

Вось цяпер беларускія ўлады шмат разважаюць пра ўмацаваньне незалежнасьці краіны. А. Лукашэнка заявіў, што трэба падтрымліваць тых кандыдатаў у дэпутаты, якія выступаюць за незалежнасьць. Але, як вядома, адным з важнейшых элемэнтаў незалежнай дзяржавы зьяўляюцца грошы. Калі моцная нацыянальная валюта, да яе ёсьць давер грамадзян, то і моцная дзяржава, незалежнасьці нішто не пагражае.

А ці давярае насельніцтва Беларусі нацыянальнай валюце? Паводле сацыялягічнага апытаньня НІСЭПД у сакавіку 2016 году, беларускаму рублю давярала толькі 20,6% (даляру — 52,7%). 85% банкаўскіх укладаў насельніцтва Беларусі — у замежнай валюце. Народ ня верыць важнейшаму інстытуту нацыянальнай дзяржавы — беларускаму рублю. Улады ўжо шмат гадоў вядуць барацьбу супраць даларызацыі эканомікі, але беспасьпяхова.

Такім чынам беларускай незалежнасьці пагражае ня толькі, а можа і ня столькі слабая нацыянальная сьвядомасьць беларусаў, колькі слабая нацыянальная валюта. За чвэрць стагодзьдзя Беларусь ня здолела стварыць надзейную эканамічную, фінансавую аснову дзяржаўнасьці. І гэта ёсьць фундамэнтальная праблема, якая цягне за сабой масавую міграцыю, адмоўна уплывае на такія каштоўнасьці, як патрыятызм, гонар за дзяржаву і інш.

Але вернемся да дэнамінацыі. Магчыма, і сапраўды існуе жорсткая заканамернасьць: чым даўжэйшы час на чале дзяржавы стаіць адзін чалавек, тым большая там інфляцыя. І ў якасьці ілюстрацыі яшчэ раз пра гэтую дзівосную краіну — Зімбабвэ. Некалі квітнеючая афрыканская дзяржава даведзеная сваім лідэрам Робэртам Мугабэ, які доўга будуе сацыялізм, да ручкі. У 2009 г. інфляцыя там склала 321 000 000%! Р. Мугабэ знаходзіцца ва ўладзе з 1980 г., яму ўжо 92 гады, але сыходзіць на пакой, адмовіцца ад статусу ўсемагутнага дыктатара ён не зьбіраецца, чапляецца за ўладу рукамі і нагамі. Каб жа ж гэта не была і беларуская будучыня.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

АДЗІНЫ ПАЛІТЫК

ЛУКАШЕНКО ПЕРЕСТАЕТ БЫТЬ «БАТЬКОЙ»

Государство становится для белорусов все более чужим, а бессменный президент теряет ореол народного вождя. Такие выводы можно сделать из июньского национального опроса НИСЭПИ.

При этом наши граждане демонстрируют удивительную способность адаптироваться к ухудшению жизни. Хотя отечественная экономика продолжает падать, доля считающих, что она в кризисе, уменьшилась с 87,8% в марте до 81% в июне. В целом за квартал экономическое самочувствие белорусов, по заключению НИСЭПИ, даже несколько улучшилось.

В бравурную риторику не верят

Интересно, что и электоральный рейтинг Александра Лукашенко за это время слегка подрос — с 27,3% до 29,5%. Разница, правда, в пределах статистической погрешности, да и рейтинг доверия за квартал сполз с 41,7% до 38,6%, но во всяком случае, как видим, весенний указ о повышении пенсионного возраста, вопреки прогнозам аналитиков, эти личные показатели официального лидера отнюдь не обрушил…

Хотя в целом руководителя страны цифры НИСЭПИ вряд ли обрадуют. Как видим, вопреки заявлениям Лукашенко, что никакого кризиса у нас нет, подавляющее большинство соотечественников уверены: есть, есть. Более того, 42,3% называют главным виновником кризиса именно президента (вот она, расплата за режим личной власти).

Довольно критично восприняла масса и бравурные тезисы, прозвучавшие в апрельском послании главы государства народу и парламенту. Например, 55,8% не согласились с заявлением, что «все необходимые решения для развития экономики власть уже приняла, их просто нужно реализовать» (согласились лишь 31,1%). Не особо верят белорусы и в то, что «в основе государственной политики лежит забота о человеке», и в способность президента победить коррупцию, и в прочую казенную риторику.

Глаза электората давно потухли

Самый же показательный тренд, на мой взгляд, заключается в том, что рядовые белорусы разочаровываются в Лукашенко как выразителе их интересов, а построенную им систему воспринимают все более отчужденно.

Сегодня 54,4% считают, что глава государства прежде всего опирается на президентскую вертикаль (десять лет назад так считали 37%), 32,1% — что он опирается в первую очередь на государственных чиновников (десять лет назад этого мнения придерживались 20,5%).

За это же время заметно снизились доли тех, кто полагает, что президент прежде всего опирается на культурную и научную элиту (с 8,3% до 4,4%), на пенсионеров (с 41,4% до 21,8%), на жителей села (с 30,2% до 11,5%), на простых людей (с 34,2% до 8,2%).

С этими цифрами коррелирует и такой тренд: только менее 30% согласились в июне, что нынешнее белорусское государство — «это мое государство, оно защищает мои интересы», при том что еще год назад так полагали 41,2%.

В общем, хотя в целом патерналистские настроения в нашем обществе остаются довольно сильными, социология показывает, что простой белорус перестает смотреть на Лукашенко как на заботливого «батьку», а видит правителя, выстроившего мощную бюрократическую систему, которая обеспечивает ему удержание власти.

На этом фоне особенно нелепым и анахроничным кажется недавнее Всебелорусское собрание, при помощи которого неуклюже пытались поддержать мифологему народного президента.

Даже по официозным теле- и фотоотчетам последнего времени видно, сколь искусственным, имитационным стало общение главы государства с согражданами. Два с лишним десятилетия назад, в период борьбы за президентство и в начале правления Лукашенко действительно вживую контактировал с массой, умело заводил ее популистской риторикой, получал реальную энергетику поддержки. Сейчас он банально витийствует перед молчаливыми кучками отобранных представителей того или иного трудового коллектива, на лицах которых — равнодушие, напряжение, скука, но нет и следа восхищения. Глаза электората давно не горят.

Да, и явная ложь не проходит. Почти 59% не разделяют заявление официального лидера, что «твердое большинство нашего населения согласно с повышением пенсионного возраста» (согласились с этим утверждением только 15,1%).

Политическая система работает без народа

Несколько радующих цифр найдут для себя в свежем отчете НИСЭПИ оппозиционеры. Например, за полгода с 50,9% до 57% возросло число тех, кто считает, что в целом положение вещей в нашей стране развивается в неправильном направлении. 65,5% выступают за изменение нынешнего положения (за сохранение — только 25,2%). При этом несколько выросла доля сторонников перемен через уличные протесты, а рейтинг оппозиционных политических партий вообще подскочил с 11,3% в марте до 21,3%.

Но при этом важно понимать, какого рода перемен хотят белорусы. Вопросы демократии, так волнующие политическую оппозицию, у массы далеко не в приоритетах. Не греет и перспектива мучительных реформ (хотя без этой ломки, латанием анахроничной «белорусской модели развития» ничего не поправишь). Многие хотели бы, грубо говоря, заполучить более заботливого, щедрее наделяющего благами «батьку»…

Наверное, честолюбивому руководителю досадно, что народная любовь увяла, но по большому счету шестеренки системы исправно крутятся и без этой любви.

(скарочана)

Александр Класковский
naviny.by

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

(пачатак на стар. 3)

канкурэнтаздольнасці нацыянальнай эканомікі». Гэтую выдатную цытату я запазычыў з рэзалюцыі 4УНС.

Прайшло пяць гадоў. 2,5 тысячы дэлегатаў, якія «канкрэтнымі справамі заслужылі аўтарытэт сярод грамадзян», абмяркоўваюць Асноўныя палажэнні праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця РБ на 2016–2020 гады. Дакумент адкрываецца раздзелам «Вынікі пяцігодкі. Нашы дасягненні». Прыводжу першы абзац: «Галоўны вынік чацвёртай пяцігодкі (2011–2015 гады) — захаванне палітычнай стабільнасці, устойлівасці эканомікі і сацыяльнай абароны насельніцтва».

Прыведзены мною абзац з Асноўнага палажэння пяхлова перавандраваў у Рэзалюцыю 5УНС. Планавалі рост дабрабыту і паляпшэнне ўмоў жыцця насельніцтва, а зрабілі справаздачу за стабільнасць і ўстойлівасць. Гэтакі погляд на Беларусь як на Ваньку-ўстаньку. Яе спрабуюць нахіліць і з Захаду, і з Усходу, а яна застаецца стабільнай і ўстойлівай, і пры гэтым умудраецца імкліва паляпшаць індэкс чалавечага развіцця: з 68-га месца ў 2000 годзе перасунуцца на 50-е ў 2015-м.

Аднак у спісе краін па ВУП па парытэце пакупніцкай здольнасці на душу насельніцтва Беларусь па выніках 2015 года апынулася на 66-м месцы. Разыходжанне з індэксам чалавечага развіцця склала 16 адзінак. Не ў каня атрымаўся корм. Адукаваных людзей — лішак, а з інавацыямі суцэльныя праблемы.

Патрабаваць з трыбуны 5УНС ад урада і вертыкалі «эфектыўна асвойваць новыя тэхналогіі і метады працы», зразумела, можна. Але пакуль асновай беларускай стабільнасці застаецца прынцып нязменнасці ўлады, адставанне ад краін-лідараў будзе павялічвацца.

Крыху міжнароднай статыстыкі. Калі ў 1950-х гадах 35 кабінетаў міністраў у дэмакратычных краінах атрымалі перамогу на перавыбарах, а 37 — прайгралі, то ў 1990-х гадах былі перавыбраны ўсяго 11 кабінетаў міністраў, а 46 пацярпелі паразу. Больш свежых дадзеных я не маю, але не даводзіцца сумнявацца ў тым, што фінансавы крызіс 2008 года паскорыў ратацыю палітычных элітаў у Еўропе. І ў гэтым залог развіцця.

Беларуская мадэль механізму карэкціроўкі курсу не ўтрымлівае, што і пацвердзіў сам факт правядзення 5УНС. Асобныя кідкія лозунгі не павінны ўводзіць у зман, бо сказана: «Беларусь сёння — цытадэль традыцыйнай культуры і маралі. Так будзе заўсёды». Але традыцыйная культура і мараль — гэта якраз тое, што супрацьстаіць мадэрну, г.зн. развіццю, эвалюцыйнаму развіццю, між іншым.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
«Новы час»

ПАЛАТАЧНАЯ КАМПАНІЯ

ПАЛІТЫЧНАГА ПЛЮРАЛІЗМУ НЕ ПАБОЛЕЛА

Незалежныя назіральнікі падвялі вынікі аднаго з ключавых этапаў бягучай парламенцкай кампаніі, вынікі якога істотна ўплываюць на ацэнку выбараў. Важна, што аналіз фармавання ТВК і АВК эксперты праводзілі з улікам анансаваных Цэнтрвыбаркамам новых падыходаў, якія павінны былі прымяняцца адказнымі за гэты працэс мясцовымі выканаўча-распарадчымі органамі.

Пра тое, чым вызначыўся дадзены этап, распавядаюць каардынатары кампаніі "Праваабаронцы за свабодныя выбары" Валянцін Стэфановіч (ПЦ "Вясна") і Алег Гулак (Беларускі Хельсінкскі камітэт).

У справаздачы па выніках назірання за фармаваннем ТВК і АВК эксперты кампаніі кажуць пра генеральныя тэндэнцыі, якія прасочваюцца на дадзеным этапе, і аналізуюць, ці спрыялі рэальна новыя практыкі, абвешчаныя ЦВК, палітычнаму плюралізму выбарчага працэсу. Адзначаецца таксама, што пры абмеркаванні характарыстык прэтэндэнтаў у склад выбаркамаў перавага аддавалася прадстаўнікам праўладных палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў. Пры гэтым падкрэсліваецца, што адсутнасць у заканадаўстве дакладных крытэраў для прэтэндэнтаў робіць магчымым выбарны падыход пры іх адборы. Такім чынам, эксперты канстатуюць, што Пастанова ЦВК № 18, паводле якой, у тым ліку, на абмеркаванне выносіцца пытанне пра дзелавыя і палітычныя якасці прэтэндэнтаў у склад камісій, на практыцы не паспрыяла большаму палітычнаму плюралізму пры фармаванні ТВК і АВК.

Прыводзячы статыстыку, аналітыкі адзначаюць, што доля прадстаўнікоў палітычных партый у складзе ТВК і АВК застаецца нязначнай (24,2% і 13,6% адпаведна) у параўнанні з доляй прадстаўнікоў грамадскіх аб'яднанняў (51% і 54,3% адпаведна).

Асноўнымі арганізатарамі выбараў, як і раней, з'яўлююцца прадстаўнікі пяці найбуйнейшых праўладных грамадскіх аб'яднанняў – Белая Русь, БРСМ, Беларускі саюз жанчын, Беларускае грамадскае аб'яднанне ветэранаў, ФПБ. Сумарная доля іх прадстаўнікоў у складзе ТВК і АВК склала 40% і 42,3 % адпаведна).

"Традыцыйна нізкім" называюць назіральнікі працэнт праходнасці ў склад камісій прадстаўнікоў апазіцыйных партыяў – 31,2 % ад вылучаных у ТВК і 19,4% - у АВК.

ПЦ "Вясна"

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч
Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.
Падпісана да друку 17.07.2016 у 17.47
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.
Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.